

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/81/2020
Identifikačné číslo spisu:	3816200066
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Branislav Král
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:3816200066.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Q., bývajúcej v W., zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Dolným, so sídlom v Prievidzi, ul. Matice slovenskej 8 proti žalovaným 1/ P., bývajúcej v K., 2/ T., bývajúcemu v K., 3/ M., bývajúcemu v K., 4/ M., bývajúcemu v K., 5/ V., bývajúcej v K., zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Lackom, so sídlom v Kanianke, Bojnická cesta 28/5, 6/ M., bývajúcemu v K., o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 4C/1/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 4. júla 2019, sp. zn. 4Co/187/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej 5/ priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100%.

Žalovaným 1/, 2/, 3/, 4/ a 6/ nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. októbra 2017, č. k. 4C/1/2016-211 žalobu zamietol a žalovaným v 1/ až 6/ rade (každému samostatne) priznal voči žalobkyni právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Zamietnutie žaloby odôvodnil tým, že žalobkyňa nepreukázala, že škoda vznikla protiprávnym konaním žalovaných. Doplnil, že žaloba poškodeného voči škodcovi môže byť úspešná iba vtedy, ak sa podala včas, ak smeruje voči osobe, ktorá za škodu zodpovedá, a ak poškodený je schopný preukázať, že mu vznikla škoda. Žalobkyňa uplatnila nárok zo spôsobenej škody proti žalovaným 1/ až 6/ tak, že žiadala zaviazat' všetkých žalovaných zaplatiť jej spoločne a nerozdielne sumu 70 000,-eur, avšak žalobkyňou uplatnený nárok nebol nárokom z tej istej škody.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom zo 4. júla 2019, sp. zn. 4Co/187/2018, stotožňujúc sa v celom rozsahu

so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie, napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Žalovaným 1/ až 5/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100% a žalovanému 6/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Na zdôraznenie správnosti záverov napadnutého rozhodnutia uviedol,

že pre vznik zodpovednosti za škodu museli v danej veci byť kumulatívne splnené zákonné podmienky, a to existencia protiprávneho úkonu, škody, príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom a škodou a zavinenie škodcu, ktoré sa podľa § 420 Občianskeho zákonníka prezumovalo. Pri neexistencii čo len jedného z nich, zodpovednosť za škodu nevznikla. Preukázanie splnenia týchto podmienok, a teda dôkazné bremeno zaťažovalo toho, kto si nárok na náhradu škody uplatnil (teda žalobkyňa).

3. Žalobkyňa vo vzťahu k žalovanej 1/ a žalovaným 5/ a 6/ nepreukázala existenciu dohody, v rámci ktorej im mali byť zverené kľúče od nehnuteľnosti preto, aby sa starali o kvety predchodkyne žalobkyne nachádzajúce sa v nehnuteľnosti, obhospodarovali nehnuteľnosť

a kontrolovali ju. V konaní nebolo preukázané, že by žalovaní 1/, 5/ a 6/ vzali alebo zničili veci nachádzajúce sa v predmetnej nehnuteľnosti, čím nebola preukázaná protiprávnosť ich konania, ako základný predpoklad vzniku nároku na náhradu škody. Vo vzťahu k žalovanej 1/ súd prvej inštancie správne vyhodnotil i vznesenú námietku premlčania (márne uplynutie subjektívnej premlčacej lehoty). Ani vo vzťahu k žalovaným 2/, 3/, 4/ neboli dôkazy označené žalobkyňou spôsobilé preukázať vznik zodpovednosti za škodu. Jedným zo základných princípov

v civilnom konaní je prejednací princíp. Sporové strany preto mali povinnosť tvrdenia

a povinnosť dôkazu. Následkom neunesenia povinnosti tvrdenia a povinnosti predloženia, prípadne označenia dôkazov na preukázanie svojich tvrdení, je neúspech v spore. Žalobkyňa

v priebehu konania nepredložila také dôkazy, ktoré by jej tvrdenia preukazovali. Odvolací súd dodal, že súdy v civilnom sporovom konaní o náhrade škody nerozhodovali o vine či nevine žalovaných (o ktorej bolo možné rozhodnúť len v trestnom konaní, či v administratívnom konaní v súvislosti so spáchaním priestupku, či trestného činu), ale iba o tom, či žalovaní zodpovedali za vzniknutú škodu, a či ju boli povinní aj nahradiť. Preto pokiaľ žalobkyňa namietala, že doposiaľ nebola vina či nevina žalovaných (žalobkyňa uvádzala „páchatelia“) vyslovená, z dôvodu ktorého sa domáhala, aby súd jasne vyslovil vinu či nevinu, bola táto námietka nedôvodná. K namietaným vadám v súvislosti s dokazovaním (nevykonanie dokazovania výsluchom žalobkyňou navrhnutých svedkov), ktoré podľa jej názoru mali

za následok nesprávne a nedostatočne zistený skutkový stav veci, odvolací súd uviedol,

že v civilnom sporom konaní nie je súd viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania

a nebol ani povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia (v bodoch 79, 80) podrobne uviedol, z akých dôvodoch nevykonával výsluch navrhovaných svedkov (považoval výsluch týchto svedkov za nedôvodný a nehospodárny), a preto možno konštatovať, že týmto procesným postupom neodňal možnosť žalobkyňi konať pred súdom.

4. Právo na prístup k súdu nebolo žalobkyňi odňaté ani tým, že súd konal v neprítomnosti jej právneho zástupcu (JUDr. R.), ktorý listom z 24. októbra 2017 požiadal o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní, pričom zároveň nepožiadala o jeho odročenie. Z obsahu zápisnice z pojednávania konaného v tento deň zároveň vyplynulo, že sama žalobkyňa súhlasila s pojednávaním i rozhodnutím bez prítomnosti jej zástupcu, pričom rovnako nežiadala o odročenie pojednávania. Odvolací súd v tomto smere konštatoval, že Civilný sporový poriadok dáva súdu možnosť, aby rozhodol, či sa pojednávanie uskutoční aj napriek neprítomnosti predvolanej osoby, resp. predvolaných osôb. Preto postupom súdu prvej inštancie, keď tento rozhodol o tom, že bude pojednávať v neprítomnosti zástupcu žalobkyne, nedošlo k porušeniu procesných práv žalobkyne.

5. K namietanému spôsobu zastupovania žalobkyne jej právnymi zástupcami, odvolací súd uviedol, že predmetom konania nebol nárok na náhradu škody titulom zodpovednosti advokáta za škodu spôsobenú výkonom advokácie, a preto ak žalobkyňa mala námietku

k postupu svojho právneho zástupcu v konaní, mala možnosť mu vypovedať plnú moc a zvoliť si iného

právneho zástupcu, resp. požiadať Centrum právnej pomoci o ustanovenie iného právneho zástupcu, resp. zmenu predchádzajúceho rozhodnutia alebo zvoliť iný postup, ktorý jej právny poriadok umožňoval (napr. sťažnosť na postup advokáta). Skutočnosť, že právny zástupca nepredložil žiadne dôkazy, preukazujúce tvrdenia svojho klienta, by preto nepredstavovala vadu konania a bola by dôvodom konštatovania neunesenia dôkazného bremena strany, ktorú tento zástupca v konaní zastupoval, keďže dôkaznú povinnosť má strana konania a nie advokát, konajúci za stranu v konaní.

6. K ďalším námietkam žalobkyne ohľadne dôvodnosti žalobou uplatneného nároku, odvolací súd uviedol, že tieto žalobkyňa uvádzala už v konaní pred súdom prvej inštancie, a preto vo vzťahu k nim poukázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil. Konštatoval, že samotné opakované tvrdenia žalobkyne, bez ďalších dôkazov, nemohli byť dôvodom na odlišné rozhodnutie vo veci.

7. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, prípustnosť a dôvodnosť ktorého odôvodňovala vadou konania uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Namietala, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom najmä tým, že odvolací súd vo veci nenariadil pojednávanie, čím došlo k porušeniu čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uviedla, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie a dospel k nesprávnemu právnomu záveru.

8. Žalovaní 1/, 2/ a 4/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že v danej veci nebolo v odvolacom konaní potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, pričom odvolací súd vo svojom rozhodnutí dospel k správny záverom. Žalovaná 5/ navrhla dovolanie zamietnuť.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v tomto ustanovení, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces, b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Pod „procesným postupom“ sa rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor).

13. Najvyšší súd už vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu,

že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

14. Dovolateľka tvrdila, že jej odvolací súd odňal procesné práva tým, že na prejednanie odvolania nenariadil pojednávanie. Dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Podľa § 384 ods. 2 a 3 CSP odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých stranou, ak ich napriek návrhu strany nevykonal súd prvej inštancie, a tiež za podmienok podľa § 366 CSP (a/ ak sa týkajú procesných podmienok, b/ ak sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c/ ak má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, d/ ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie). O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje výhradne odvolací súd.

15. Uplatnený dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP dovolací súd nepovažoval za opodstatnený, lebo nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť odvolacie pojednávanie. Z obsahu spisu vyplýva, že odvolací súd vo veci nariadil termín verejného vyhlásenia rozhodnutia v zmysle § 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 3, 4 CSP (čl. 278, 279 spisu). Ako už bolo uvedené, na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP). V danej veci zákonné podmienky pre nariadenie odvolacieho pojednávania neboli splnené. Odvolací súd správne postupoval, ak vo veci nariadil len termín verejného vyhlásenia rozhodnutia, lebo sa (v celom rozsahu) stotožnil so zisteným skutkovým stavom súdom prvej inštancie, ako aj s jeho odôvodnením. V rámci odvolacieho konania nedošlo k vykonávaniu žiadnych dôkazov, ani k ich zopakovaniu, a preto postupom odvolacieho súdu nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Dovolateľka v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie namietala i správnosť právnych záverov súdu prvej inštancie. V súvislosti s preskúmaním dôvodnosti týchto námietok takisto nebolo potrebné, aby odvolací súd opakoval alebo doplňoval dokazovanie a z tohto dôvodu nariadil pojednávanie. Nariadenie pojednávania si napokon nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 8. februára 2012, sp. zn.

6Cdo/227/2011, konštatoval, že existencia dôležitého verejného záujmu je dôvodom

na nariadenie pojednávania len vtedy, ak by otázky, ktoré sú predmetom konania, mohli mať širší spoločenský dopad a ak by ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania mohla byť významná i pre iné subjekty. V prejednávaní veci však o takýto prípad nešlo, keďže nešlo o vec týkajúcu sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku a pod. Okrem toho, Dohovor o ľudských právach a základných slobodách a ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva netrvá na tom, aby sa civilné konania (občianskoprávne spory) na každom stupni prejednávali verejne, t. j. na ústnych pojednávaniach. Požiadavka verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu bola zachovaná (č. l. 278-280 spisu), a preto postupom odvolacieho súdu, plne rešpektujúcim platnú úpravu Civilného sporového poriadku v znení účinnom v čase rozhodnutia, nemohlo preto dôjsť

k odňatiu možnosti dovolateľky pred súdom konať (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 362/09). Neopodstatnená je preto jej námietka,

že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

17. Dovolateľka ako ďalší dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočne zistený skutkový stav súdom prvej inštancie, ktorý si následne osvojil aj odvolací súd. Mala za to, že odvolací súd nesprávne vyhodnotil vykonané dokazovanie, čím dospel

i k nesprávnym právnym záverom. Najvyšší súd však už vo svojich skorších rozhodnutiach dospel k

záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ OSP zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1Cdo/85/2010, 2Cdo/29/2011, 3Cdo/268/2012, 3Cdo/108/2016, 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011, 7Cdo/38/2012). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu ani po novej právnej úprave civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu.

18. Rovnako Najvyšší súd, podľa predchádzajúcej úpravy, dospel i k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Ani po 1. júli 2016 nie je žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

19. Z uvedených dôvodov dovolací súd dovolanie dovolateľky uplatnené podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

20. O trovách dovolacieho konania žalovanej 5/ dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Úspešným žalovaným 1/, 2/, 3/, 4/ a 6/ dovolací súd nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože im v tomto konaní nevznikli.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.